

Stačí jediná věta

Čtení: Mt 7, 1-5

Základ kázání: J 8, 2-11

Benjamin Roll, 12. 3. 2023

Jeruzalém. Úsvit. Prázdný chrám.

Samotný Ježíš.

Dav. Kázání. Vyučování.

Vyrušení. Právníci a faráři.

Žena. Přistižená při nevěře.

Zákon říká: „smrt.“ „Co říkáš ty?“

Past! Záda a písmena v písku.

„Co říkáš ty?!“

Nápad. Vzpřímená páteř. *„Kdo jsi bez hříchu, první na ní hod' kamenem!“*

Stačí jediná věta. A písmena v písku.

Prázdný chrám. Ježíš a žena.

Nikdo ji neodsoudil. Odpuštění.

„Jdi a už nehřeš!“

Jeruzalém. Poledne. Prázdný chrám.

Samotný Ježíš.

Napínavá. Dynamická scéna. O co tu jde?

Ježíš leze náboženským vůdcům krkem. Ohrožuje klid. Ohrožuje jejich moc. Ohrožuje systém, který budovali. Systém posvátných pravidel a kněžských nároků na Boží vůli. „Musíme ho zastavit!“ „Načapeme ho při jasném přečinu.“ „Odsoudíme ho!“ Jenže jak na něj? S čím přijít? „Připravíme léčku! Dostaneme ho do pasti! Veřejně ho znemožníme!“ Tak přišli na tu ženu. Nešlo jim o její případ. Na jejím osudu jim nezáleží. Pouze

ji zneužívají jako nástroj pro svůj záměr. Pro svůj záměr dostat Ježíše do pasti.

Tvrdí, že je to cizoložnice. Tvrdí, že ji přistihli při činu, tedy přímo při nevěře. Už to je podezřelé. Jak se něco takového podaří? A jestliže ji skutečně přistihli, kde je ten chlap? Když už se pánové znalci zákona ohánějí přísnými pravidly knih Mojžíšových, je dobré zmínit, že podle těchto už tehdy pěkně starých zákonů by měli zemřít oba dva narušitelé manželství. A ne pouze žena. Není ten chlap snad dokonce přímo mezi těmi soudci? Nevíme a nedozvíme se to. Zákoníkům je to totiž jedno. Ve skutečnosti jim nezáleží na spravedlnosti, nezáleží jim na tom, co se stalo. Nezáleží jim na oné ženě. Dokonce jim nezáleží ani na Mojžíšově Zákonu a jeho výkladu. Všechno, co se hodí, použijí jako pouhý nástroj, aby se dostali Ježíšovi na kobytku. Použijí Bibli a klidně i druhého člověka pro dosažení svého cíle. Až moc často se tento vzorec opakuje dodnes.

Vidíme tu dva odporné projevy hříchu a zla: Zpředmětní lidské bytosti, ponížení ženy na věc. A snahu odsoudit nevinného Ježíše na základě manipulativní otázky.

„Mojžíš nám přikázal takové kmenovat, co říkáš ty?“ Vychytralí biblicistní právníci se pokoušejí vytvořit situaci, ze které nebude úniku: „Když nás ve svém pověstném milosrdenství odmítne, poruší Zákon a my ho přede všemi zostudíme a bude mít utrum! Když nám naopak vyhoví, pomluvíme ho před Římany, že jim zasahuje do jejich výsostného práva na trest smrti, které naši samosprávě upírají. A hlavně tím popře sám sebe a ztratí své fanoušky a bude mít utrum!“ Představuji si, jak se vzájemně poplácávají po zádech v hrdosti na svůj promyšlený plán.

„No tak Nazaretský, co říkáš ty?“

Ježíš se toho špinavého divadla odmítá účastnit. Možná rozklíčoval, že jde o další z řady léček jeruzalémské chrámové mafie. Možná se spíš prostě odmítá zapojit do učené biblické disputace odtržené od života, když tu jde o život. O velice konkrétní lidský život. Jasně gesto – nastavení zad a psaní prstem po zemi. Celé generace vykladačů fascinovala otázka: „co si to tam asi píše?“ Má to být připomínka Božího prstu, který napsal Desatero, nebo snad Ježíš vypisuje hříchy těch žalobců? Já myslím, že si

tam prostě jen tak kreslí a dává najevo jednoznačný distanc od hanebného jednání zákoníků.

Jeruzalémská elita však vyžaduje jasnou odpověď. Znalci Zákona dobře vědí, že všechno, co řeknete, může být použito proti vám. Použít chtějí opravdu cokoli. Stačí jediná věta.

Jenomže to se přepočítali. Ježíš je také znalec a učitel Zákona. A ne ledajaký. Nejen, že Ježíš Bibli zná, on Bibli rozumí. Nejen, že jí rozumí, Ježíš Bibli žije.

Ví, že podstata Písma není v jeho doslovné liteře a v právnických kličkách. Podstata je v intenci, v duchu Zákona. V ději, v pohybu, v životě. Bible neslouží k tomu, abychom s ní druhého mlátili po hlavě, ale abychom se jí nechali proměnit.

Stačí mu jediná věta. A všem je jasno. Znalci, právníci a faráři sklapli. Zaraženě odcházejí. Nejprve ti starší a rozumnější. Pochopili, že jejich záměr tentokrát nevyšel. Pochopili, že Ježíš jejich záměr rozpoznal, že je z něj usvědčil. Ukázal jim, že odsuzováním druhých odsuzují sami sebe. Ježíšovi stačila jediná věta a pak se zase sklonil k písku. Obrátil záda k těm, kteří zneužili lidskou bytost i Bibli, aby dosáhli pochybného cíle.

Stačí jediná věta. A všem je jasno. Ježíšovi nejde o obecné principy. Ježíš obrátil své oči ke konkrétní ženě a ke každému jednomu z jejich soudců. Tím je vyhodil z konceptu. Odmítl jejich pravidla hry. V těch totiž opravdu nemohl vyhrát. Ježíš naopak změnil celou hru. Změnil úhel pohledu. Udeřil na komoru. Usvědčil je z pokrytectví. Usvědčil je z nekalé hry. Kristu nejde o disputaci nad mrtvými texty. Jde mu o člověka. Jde mu o život. A právě proto mu jde o život...

Tentokrát však smrt oddálil a má tak prostor obrátit se k ženě. Všichni ti učení a vychytralí chlapi už mezitím z chrámového nádvoří vypadli. Žena zůstává uprostřed. Kdo ví, zda má vůbec něco na sobě. Ježíš se obrací přímo k ní. Nevidí ji jako objekt, jako nástroj své výhry. Vidí ji jako druhý subjekt, jako osobu a osobnost. Nevidí ji jako TO. Vidí ji a osloví ji jako TY.

Žena je najednou viděná a oslovená. Už není ve vleku vnějších událostí. Už není obětí mocenské hry. Už není nástrojem cizích zájmů. Dokonce není ani pouhou cizoložnicí. Je ženou, která udělala chybu. Je ženou, které však dává Ježíš nahlédnout, že není se svou vinou totožná. Díky Ježíšovi zaslechla a zakusila, že její osobnost a osobitost nebyla zničena ani v jejím provinění a ani když ji zákoníci použili jako nástroj. V Božím oslovení je uchována důstojnost každého lidského života. V Božím oslovení je odpuštěním umožněn nový začátek i navzdory vině. Boží oslovení je osvobození. Stačila jediná věta.

Jeruzalém. Úsvit. Prázdný chrám.

Samotný Ježíš.

Dav. Kázání. Vyučování.

Vyrušení. Právníci a faráři.

Žena. Přistižená při nevěře.

Zákon říká: „smrt.“ „Co říkáš ty?“

Past! Záda a písmena v písku.

„Co říkáš ty?!“

Nápad. Vzpřímená páteř. *„Kdo jsi bez hříchu, první na ní hod' kamenem!“*

Stačí jediná věta. A písmena v písku.

Prázdný chrám. Ježíš a žena.

Nikdo ji neodsoudil. Odpuštění.

„Jdi a už nehřeš!“

Jeruzalém. Poledne. Prázdný chrám.

Samotný Ježíš.

Amen.